

..✎ HISTORICKÁ DETEKTIVKA ☞..

PETER
TREMAYNE

JEZDEC
VĚSTÍ SMRT

VYŠEHRAĐ

Copyright © 2011 by Peter Tremayne
Translation © Alžběta Slavíková Hesounová, 2013

ISBN 978-80-7429-191-3

*Et ecce equus pallidus et qui sedebat desuper nomen
illi Mors et Inferus sequebatur eum...*

A hle, kůň sinavý, a jméno jeho jezdce Smrt,
a svět mrtvých zůstával za ním.

Zjevení Janovo 6:8

Vulgata, Jeronýmův latinský překlad ze 4. století

Pro skvělé přívržence sestry Fidelmy, s nimiž jsem se setkal
v opatství Bobbiu a kteří přišli s nápadem,
že by je tam mohla navštívit – *Bobbio in noir, perché no?*

AUTOROVA POZNÁMKA

V květnu 2008 jsem pobýval v severní Itálii, kde jsem propagoval knihy o sestře Fidelmě. Jedním z nejvýznačnějších zážitků v té době bylo pro mě pozvání do proslulého opatství Bobbia, kde jsem měl promluvit ke shromáždění ve starobylém klášteře. Právě opatství Bobbio bylo jedním z míst, které jsem toužil už dlouho navštívit, ale nikdy se mi to zatím nepoštěstilo.

Bobbio, neboli Bobium, jak se to místo nazývalo původně, bylo založeno roku 612 slavným irským světcem a misionářem Columbanem (540–615). Tento muž pocházel z Leinsteru, ale ještě před započítím svých zahraničních cest se stal opatem v Bangoru v hrabství Down v Severním Irsku. Původní irská podoba jeho jména, Colm Bán, znamenala „bílá holubice“; kvůli první části svého jména bývá často zaměňován s jiným svým významným současníkem z hrabství Donegal, Colm Cillem (521–597), jehož jméno znamenalo „holubice církve“ a jemuž se přezdívalo Columba. Nejznámější církevní centrum, které Colm Cille založil, se nacházelo na loně, maličkém ostrůvku u pobřeží Skotska. V Evropě se stejně slavné pověsti těšilo právě opatství Bobbio, proslulé skvělou knihovnou a svými učiteli.

Hovořit o sestře Fidelmě ve starobylých prostorách kláštera v Bobbiu pro mě bylo nesmírnou ctí. Kdosi z publika se mě tehdy zeptal, zda bych Fidelmu nechtěl zavést právě do Bobbia, kde by při návštěvě tohoto irského střediska v údolí řeky Trebie v Apeninách mohla vyřešit nějaký zločin.

V *Rubáši pro arcibiskupa* už Fidelma v roce 664 navštívila Řím, kde rozluštila záhadnou smrt Wigharda, arcibiskupa z Canterbury. Wighardův skon je historická skutečnost, kolem níž jsem utkal svůj příběh. A tak jsem tehdy odpověděl: „Proč

ne?“ Známy severoitalský deník *Libertà* o tom tehdy referoval pod titulkem *Bobbio in noir, perché no?* Trvalo dva roky, než se mi zápletka knihy začala rýsovat, až se nakonec vynořila v této podobě, ale mezitím jsem do trebijského údolí podnikl ještě několik cest.

Příběhy sestry Fidelmy, s výjimkou dvou povídkových sbírek, sledují přísnou chronologii odpovídající datu jejich vydání. Kupříkladu první můj román, *Rozhřešení vraždou* (1994) se odehrával v květnu roku 664. Následující knihy popisují dobu až do roku 670, v němž se odehrává *Kalich krve* (2010). *Jezdec věští smrt* je výjimka. Příběh tohoto románu navazuje bezprostředně na události z *Rubáše pro arcibiskupa*, který se odehrával v Římě v létě roku 664. Čtenáři si možná vzpomenou, že Fidelma tehdy zanechala svého nového přítele, bratra Eadulfa ze Seaxmund's Ham, ve Věčném městě a vrátila se domů do Irska. Sedla na loď v Ostii, přístavním městě v ústí Tiberu, a měla v úmyslu vystoupit v Massilii (Marseilles) a pokračovat dál jako poustevnice pěšky po zemi.

Peter Tremayne

Sestra Fidelma z Cashelu, *dálaigh* neboli advokátka soudního dvora v Irsku sedmého století

V Janově v říši Langobardů

Magistr Ado z Bobia

Bratr Faro

Sestra Gisa

V údolí řeky Trebie

Radoald, vládce Trebie

Wulfoald, velitel Radoaldových válečníků

Suidur Moudrý, Radoaldův lékař

Aistulf poustevník

V opatství Bobiu

Opat Servillius

Ctihodný Ionas, učenec

Bratr Wulfila, správce

Bratr Hnikar, apatykář

Bratr Ruadán, původně z Inis Celtra

Bratr Lonán, zahradník

Bratr Eolann, *scriptor* neboli knihovník

Bratr Waldipert, kuchař

Bratr Bladulf, vrátný

Romuald z Beneventa, princ langobardský

Paní Gunora, jeho chůva

Biskup Britmund z Placentie, vůdce ariánů

Bratr Godomar, jeho sluha

Na hoře Pénas

Wamba, pasák koz

Hawisa, Wambova matka

Odo, její synovec, pasák koz

Ratchis, kupec

Ve Varsu

Grasulf, syn Gisulfa, pán z Varsu

Kakko, jeho sluha

Bylo už dlouho po rozednění, když se Fidelma konečně připojila ke svým společníkům v hlavní síni k rannímu jídlu. Nakonec se jí v noci podařilo usnout, ale po probuzení se cítila unavená a podrážděná. Suidura nikde nezahlédla, ale v čele stolu seděl Radoald a nad jídlem s magistrem Adem přátelsky rozprávěl. Sestra Gisa seděla vedle bratra Fara, který měl stále ruku na pásce, ale jinak se zdál být v nejlepším pořádku. Fidelma zvažovala, zda se má se svým nočním zážitkem magistru Adovi svěřit – koneckonců byl hlavním terčem těch útoků právě on. Rozhodla se, že s ním o tom promluví, až bude vhodná příležitost; pokud jsou Suidur a sestra Gisa součástí nějakého spiknutí proti jeho osobě, pak je jistě třeba ho o tom zpravit. Potom ale začala mít pochybnosti. Co by to asi tak mohlo být za spiknutí? A kdo všechno se ho účastnil a proč? Měla by se nejdřív pokusit zjistit víc, než se do toho začne zaplétat... Možná jí bude moct leccos vysvětlit bratr Ruadán.

„Zdá se, že budeme mít po zbytek cesty nové společníky,“ pošeptala jí sestra Gisa, když pomalu dojídaly.

„Ano?“ opáčila Fidelma zdvořile.

„Dva rolníci vezou do opatství na prodej své výpěstky.“

„Místní zemědělci často jezdí do Bobia za obchodem,“ vložil se do hovoru Radoald, když zaslechl, o čem se ženy baví. „Přišli jste ve správný čas. Oba rolníci s nákladem už čekají venku. Ale po vašich včerejších zkušenostech cestou vám s sebou pro jistotu ještě dám dva ze svých mužů.“

Fidelma zbystrčila všechny smysly. Pokud jim někdo opravdu usiluje o život, byla by to dokonalá příležitost, rovnou cestovat

s nimi. Stále nemohla z hlavy dostat vzpomínky na včerejší noc. Když se pak ale zadívala do mladé dychtivé tváře sestry Gisy, nedokázala si představit, že by tato dívka mohla být jakkoliv zapletena do úkladné vraždy.

„Cítíš se dost silný, abys tu cestu podstoupil, bratře Faro?“ zeptala se ho. Napadlo ji, že by zraněného řeholníka mohla použít jako výmluvu ke zdržení cesty, a mezitím by se jí snad podařilo zjistit, co se to tu děje. Mladý mnich ale začal okamžitě nárůživě příkyvovat.

„Rána se mi pěkně hojí. Už o ní téměř nevím. A čím dříve se do Bobia dostaneme, tím lépe.“

„Už jsem poručil, aby vám připravili koně. Bohužel si mou pozornost nyní žádá jiná záležitost,“ dodal Radoald, „jinak bych vám s radostí nabídl svou společnost až k cíli vaší cesty.“

Magistr Ado vypadal spokojeně. „Nepochybuji, že už nám teď nic nehrozí. Bobium je nedaleko, Fidelmo. Měli bychom tam být ještě před polednem.“

Fidelma vyšla za ostatními ven na dvůr a pozorně si prohlédla muže, kteří je měli po zbytek cesty doprovodit. Dva z nich vedli muly obtížené nákladem, druhí dva byli Radoaldovi bojovníci. Fidelmě se ulevilo, když viděla, že ani jeden z nich ničím nepřipomíná ty útočníky, kteří je prve napadli. Muži s mulami vypadali jako obyčejní zemědělci z venkova, podsadití a zavalití. Válečníci, které jim Radoald vybral, byli střední výšky. Se zaujetím si povšimla, že Radoald dal sestře Gise na cestu koně, ale ona trvala na tom, že s sebou povede i svou mulu. Když se z mladým pánem Trebie loučili, po Suidurovi nebylo nikde ani stopy.

Jejich malá výprava se dala bez průtahů na cestu. Jeden z Radoaldových mužů jel v čele, za ním následoval magistr Ado a Fidelma, po nich bratr Faro a sestra Gisa s mulou. Za jejich skupinkou jeli oba rolníci se svými mulami a nákladem, a na samém konci jel druhý válečník.

Nějakou dobu jeli v tichosti a Fidelma se pozorně rozhlížela po okolní krajině.

„Zdáš se zamyšlená, sestro,“ poznamenal magistr Ado konečně, když už ticho trvalo poměrně dlouho.

„Jelikož už nás jednou cestou přepadli, získala jsem dojem, že bychom se měli mít neustále na pozoru,“ odpověděla omluvně.

Magistr Ado se zamračil. „Tak ty se domníváš, že si na nás ti lupiči zase chtějí někde počíhat?“

„Možné to přece je,“ odpověděla nevinně. O události z minulé noci se zatím nezmínila.

Starý pán zavrtěl hlavou. „Pochybuji, že tak blízko u Bobia na území pána Radoalda by nám ještě něco hrozilo.“

„Nechci brát v potaz tvá slova, magistře Ado,“ odpověděla. „Jistě ale znáš staré rčení, které se zde dobře hodí: *semper paratus*.“

Magistra Ada to podle všeho pobavilo: „Vždy připraven? To je jistě dobré heslo, paní. Ale o polednách nebo krátce poté už před sebou uvidíš mocné zdi opatství Bobia a poznáš, že tvé obavy byly liché.“

Fidelma mírně sklonila hlavu na znamení souhlasu. „Stále se ovšem nemohu smířit s myšlenkou, že jsou v této zemi lidé, kteří jsou připraveni napadnout či usmrtit druhého jen proto, že vyznává jiný druh křesťanské víry než oni.“

Její prohlášení vyznělo bojovněji, než měla v úmyslu, ale magistr Ado se jen pobaveně zasmál.

„Domníváš se, že je za tím ještě něco jiného? Že chovám nějaké temné tajemství? Počkej, až si promluvíš s bratrem Ruadánem, a pak snad lépe pochopíš, jak hluboce je v našem lidu zakoreněn tento spor. Již kvůli němu bylo prolito mnoho krve. Podle slov svých mladých přátel,“ řekl a pohlédl krátce po sestře Gise a bratru Farovi za sebou, „soudím, že si bratr Ruadán kvůli své víře v nikajské krédo vytrpěl své – mnohem více než já.“

Rozhodla se starého pána pro tu chvíli víc nevyptávat a jeli dál v tichosti. Co chvíli ale očima obezřetně bloudila po stromy hustě porostlém horském úbočí, které se z údolí zvedalo po jejich pravé ruce. Po levé měli divoké vody řeky Trebie, která by útok z té strany značně znesnadňovala. Fidelma se občas také otáčela po vesničanech, kteří se s nákladem táhli ztěžka za nimi.

Potom si napravo všimla nějakého pohybu. Na vysokém kameni tam stál nějaký muž, ale okolní stromy ho téměř dokonale zastiňovaly.

„Někdo nás sleduje,“ sdělila magistru Adovi naléhavým šepotem a přitom si dávala záležet, aby nedala znát, že si cizince všimla. „Po mé pravé ruce, stojí na kameni u těch vysokých stromů. Nevšimla jsem si, že by měl nějakou zbraň.“

Magistr Ado okamžitě poplašeně vzhlédl. Vzápětí se ale zase uvolnil a pozvedl ruku jakoby na pozdrav postavě stojící v lese nad nimi.

„To je starý Aistulf,“ řekl jí. „Aistulf Poustevník.“

Muž nad nimi se okamžitě otočil, seskočil z kamene a rychle zmizel mezi stromy. Ještě na chvíli zhlédla shrbená záda a dlouhé bílé vlasy.

„Nepůsobí moc přátelsky,“ poznamenala suše.

Magistr Ado se krátce zasmál. „To je přece povaha poustevníka. Starý Aistulf žije sám v nějaké jeskyni nahoře v kopcích. Přišel do našeho údolí teprve před několika lety, na konci válek, kterými se dostal Grimoald k moci. Je to přítel našeho opata, opata Servillia. Nikdy jsem ho neviděl zblízka. Nikdo se s ním nikdy nesetkal, vyjma našeho opata a sestry Gisy, pokud se nemýlím. Čas od času sem opat nebo Gisa do hor vyrazí a navštíví ho. Aistulf se tu prostě jen tak toulá po okolí. Vlastně o něm nic nevím, jen že je neškodný.“

„Je to ale starý člověk,“ poznamenala Fidelma. „Jistě potřebuje víc než jen občas nějakou návštěvu. V Irsku máme ohledně péče o staré lidi velice přísné zákony.“

„Sestra Gisa toho starce navštěvuje často. Povídá se, že je to snad nějaký její vzdálený příbuzný. Sestra Gisa se v tomto údolí narodila.“

Fidelma se po mladé řeholnici otočila. Zdálo se, že je plně soustředěná na zraněného bratra Fara, a tak si starce na svahu nevšimla.

„Pověz mi něco o Tolose. Jaké to tam je?“ vyzvala ho a doufala, že zvolila správné téma, při němž bude moci víc poslouchat a pokud možno co nejméně mluvit.

Nikoliv poprvé si všimla, že starému pánovi se v očích na okamžik objevila podezřívavost.

„Proč se ptáš?“ zeptal se.

„Mezi mým lidem se říká, že vědění pochází z otázek. Nikdy jsem to město nenavštívila, tak bych se o něm ráda něco dozvěděla.“

Magistr Ado se nad tím na chvíli zamyslel a pak promluvil: „Je to město v úpadku, jak už říkal Radoald, ačkoliv to tam není až tolik zpustlé, jak se domníval. Velká bazilika a opatství s knihovnou ještě stále stojí. Kdyby ale nebylo potřeb naší knihovny, nikdy bych se byl nejspíš na tu cestu dobrovolně nevydal.“

„Tomu nerozumím.“

„Nás *scriptor*, bratr Eolann, se doslechl, že v opatství v Tolose mají opis knihy *Život svatého mučedníka Saturnina*, který

tamní opatství založil. Podařilo se mu přesvědčit mě, abych vzal s sebou opis *Života Columbanova* a vyměnil jej za životopis Saturninův. V Bobiu máme jednu z nejrozsáhlejších knihoven v křesťanské říši a jsme na ni náležitě hrdí. Naše bohatství tkví v našich knihách.“

„A mohli se tvoji nepřátelé dozvědět, že jsi do Tolosy jel s úmyslem získat tuto knihu? Mohla by pro ně být stejně cenná, jako je pro vaše opatství?“

„Musím říct, že jsi velice neodbytná mladá dáma, když se k té otázce pořád a pořád vracíš.“

„Otázky, jak už jsem prve řekla, jsou cestou k vědění.“

„A vědění může být někdy nebezpečné. Zvláště když se kolem pohybují lidé se zlými úmysly.“

„Lépe je ale vědět o zlu nežli být ve spárech zla bez vědění,“ namítla Fidelma.

Magistr Ado se začal zlobně mračit, ale potom zničehonic zaklonil hlavu a hlasitě se rozesmál.

„Byl jsem nějakou dobu mimo náš klášter a mezitím jsem pozapomněl, jakým způsobem naši irští bratři diskutují. Opravdu se ve vaší zemi takto učíte vést rozhovor?“

„Otázkou a odpovědí?“

„Že vezmete odpověď a utvoříte z ní následující otázku.“

„Odpověď vždy vede k další otázce. Žádná konečná odpověď neexistuje – kdyby ano, nemohli bychom nikdy v ničem postoupit.“

Magistr Ado rezignovaně vydechl a trochu podrážděně prohlásil: „Zdá se, že všichni lidé pocházející z Irska jsou rození filozofové.“

„Všichni ne,“ odvětila Fidelma suše, „ale pravda je, že si to o sobě všichni myslíme.“

Nějakou dobu pokračovali mlčky. Bratr Faro a sestra Gisa za nimi si chvílemi vyměnili pár slov, ale Radoaldovi muži i oba rolníci vedoucí muly byli většinu času potichu. Cesta vedla stále dál po říčním břehu podél divoké vody ve stínu vysokých stromů lemujících stezku. Jednou či dvakrát viděli u řeky někoho rybařit; rybáři pokaždé zvedli ruku na pozdrav, když je jejich skupina míjela.

„Všichni místní lidé mají povolení v řece rybařit,“ řekl jí magistr Ado. „Dá se zde chytit spousta dobrých ryb, zvláště pak sekavci.“

Kromě těch pár rybářů ale za celou dobu na cestě vinoucí se podél řeky nepotkali ani živáčka.

„Odsud už je tamhle za těmi stromy vidět vrcholek hory Péna-su,“ zvolal magistr Ado a ukazoval jí směr rukou. „Je to nejvyšší hora zde v okolí a Bobium leží téměř na jejím úpatí.“

Všechny hory v okolí připadaly Fidelmě vyšší než ty, které až dosud viděla. Když zašli za zatačku na cestě a prošli mezi stromy do míst, kde nic nerostlo, otevřel se jim výhled na kamenitou planinu, na níž Fidelma uviděla mohutný soutok dvou řek, který na protějším břehu tvořil jakýsi široký mys. Bylo vidět, že z horských úbočí do údolí stéká mnoho říček a potůčků, které se dole všechny vlévaly do hlavního toku Trebie. Jeden z velkých potoků se do řeky vléval na severovýchodní straně, a na pravouhlém místě mezi oběma toky vyrůstalo mnoho menších domků, zatímco o kousek výš na úbočí byl vidět veliký komplex budov s věží, obehnaný vysokou hradbou.

„Bobium!“ pronesl magistr Ado s hrdostí a zároveň úlevou. Otočil se k Fidelmě a usmál se. „Tak to je Bobium. Právě sem přivedl tvůj soukmenovec Columbanus své následovníky a usadil se tu s nimi.“

Fidelma se uznale rozhlédla po okolní krajině; po řekách, vysokých horách a sytě zelených lesích. Okamžitě pochopila, proč si Columbanus právě toto místo vyvolil. Così tu člověku trochu připomínalo Irsko... trochu, ale ne docela.

„Jak se dostaneme na druhý břeh?“ zeptala se. Tok řeky Trebie, která je od opatství dělila, byl v těchto místech široký a poměrně divoký, spěchal v kamenitém korytě. Magistr Ado se v odpověď jen usmál a ukázal před sebe. Sledovala pohledem jeho nataženou paži a kus před nimi rozeznala dlouhý kamenný most spojující oba břehy. Byla to snad nejzvláštnější stavba, jakou kdy viděla – most totiž sestával z několika na sebe navazujících oblouků, které měly za výsledek cestu s jedním velkým hrbolem za druhým.

„Je to bezpečné?“ zeptala se mimoděk nahlas.

Magistr Ado se krátce zasmál. „Říká se mu dáblův most,“ odpověděl. „Vypráví se, že se Columbanus chystal začít ten most stavět, když vtom se mu zjevil ďábel. Nabídl mu, že most postaví přes noc místo něho, jen pod jednou podmínkou: že první živá duše, která po mostě přejde, bude jeho. Columbanus souhlasil. A most do rána opravdu stál – ale kvůli neposlušnosti šotků

a rarachů, které si ďábel na práci pozval, byl tak hrbolatý, jak vidíš před sebou, a ne pěkně rovný, jak měl být.“

„A vzal si pak ďábel jeho duši?“ zeptala se Fidelma skepticky.

„Říká se, že Columbanus na most poslal psa, který ho přeběhl, a tak se ďábel musel chtít nechtě spokojit s ním, ačkoliv si dělal zálusk na duši dobrého křesťana.“

Fidelma se nad tím na okamžik zamyslela. „Ta historka mi připadá značně nepravděpodobná. Tak zaprvé, copak by takový zbožný muž jako Colm Bán uzavřel smlouvu s ďáblem jen proto, aby dosáhl něčeho tak obyčejného, jako je stavba mostu? Zadruhé, jistě by tak zchytrale nezneužil nebohého bezelstného zvířete. A konečně zatřetí, jak by si ďábel mohl vzít duši psa, když nás pravá víra učí, že jedině člověk má duši, ale zvířata nikoliv?“

Magistr Ado se široce usmál. „Máš skutečně skeptickou a racionální mysl, Fidelmo. Soudím, že je to nejen zemí, z níž pocházíš, ale také výsledkem tvého studia práva. Ať tak či tak, nejspíš ráda uslyšíš, že naši dějepisci říkají, že most prvně vystavěli římsí legionáři, když dobývali toto území. Takže navzdory místním legendám tu most stál už *před* Columbanem. A tím pádem soudím, že bude bezpečné po něm přejít, ať je od ďábla nebo ne.“

Kamenný most byl velice úzký, jen stěží se tam vešli dva jezdcí vedle sebe, ale celá skupina se po něm přemístila na druhý břeh a ocitla se na úpatí hory, která se zprvu zvedala jen pozvolně. Teď už Fidelma na vrchol nedohlédla, zdánlivě splynul s okolními kopci. Opatství se střechemi z červených tašek a okrově omítnutými zdmi se tyčilo kousek nad nimi na úbočí. Kolem něho byly shluky různých budov tvořících malé městečko. V okolí byla obdělávaná políčka, půda vypadala úrodná. Když došli po cestě blíž ke klášteru, Fidelma viděla, že hlavní budovy jsou obehnané vysokou zdí, z níž místy omítka opadala a odhalila vespod velké stavební kameny. Z hradby nedaleko od vchodu vyrůstala zvonice. Někdo si jejich příchodu nejspíše všiml a zvon se pomalu a pravidelně rozkýval, ozvalo se čtvero zazvonění, a pak zase ustalo. Brána byla vysoká, pevně do hradby zapadala a byla z jakéhosi tmavého dřeva. Fidelma odhadovala, že nejspíše z dubu. A to už se před nimi otvírala.

Jejich skupina došla na místo, kde se cesta před branou větvila; Radoaldovi muži ustoupili stranou, krátce si s magistrem

Adem vyměnili pár slov a rozloučili se. Pak vyjeli směrem k městečku za hradbami, kam už mezitím zamířili i oba kupci s mulami. Magistr Ado vykročil jako první otevřenou branou do mírného kopečka. Když vešli, jeden z řeholníků k němu přistoupil s nevěřicným výrazem, když poznal, kdo to právě přišel.

„Magistře Ado! Jsi to skutečně ty?“

„Pokud ne, pak to musí být můj stín,“ odpověděl starý pán a sesedl z koně. „Ano, bratře Wulfilo, je to tak, vrátil jsem se ze své pouti.“

„Okamžitě musíme zpravit opata o tvém šťastném návratu.“ Přejel pohledem na bratra Fara, když vtom si všiml jeho obvázaného ramene a vyděšeně oči vytřeštil. „Ale ty jsi raněn, můj –“

„Nic mi není,“ téměř se na něho utrl bratr Faro. Když si pak uvědomil, jak se na správce rozkřikl, také sesedl a promluvil mnohem mírnějším tónem. „Odpusť mi, bratře Wulfilo. Rána mě pobolívá, a tak jsem rozladěný. *Mea culpa*.“

Bratr Wulfila si z toho očividně nic nedělal. „Musíš okamžitě za apatykářem.“

„Já ho tam odvedu,“ nabídla se sestra Gisa. „Už jsme ránu ošetřili a zavázali, ale je třeba ji sledovat a převazovat.“

Bratr Wulfila zaváhal. „Nemůžeš se po opatství jen tak potulovat bez opatova povolení. Dostal jsem pokyn, že mám přísně dohlížet na dodržování pravidla o oddělení pohlaví.“ Potom kývl na muže, který jim otevřel bránu. „Bratře Bladulfe, odveď bratra Fara za apatykářem, potřebuje ošetřit ránu.“ Potom se s obavou otočil k magistru Adovi. „Zranil se pádem z koně?“

Magistr Ado zavrtěl hlavou. „Bohužel ho z luku postřelil nějaký lupič.“ Bratr Wulfila se tvářil stále stejně znepokojeně a očividně se chtěl zeptat na další podrobnosti, když vtom mu magistr Ado představil Fidelmu. „Sestro Fidelmo, toto je bratr Wulfila, správce opatství. Sestra Fidelma byla v mládí žačkou bratra Ruadána, a právě proto se rozhodla navštívit naše opatství, aby se s ním ještě jednou setkala.“

Tvář bratra Wulfily se okamžitě zachmuřila. „Pak se, sestro Fidelmo, obávám, že přijíždíš téměř pozdě. Nebohý bratr Ruadán je už asi týden ve velmi vážném stavu a náš apatykář se obává, že na tomto světě dlouho nezůstane. Mysl již má dost zakalenou.“

„Ale ještě je naživu?“ otázala se Fidelma s úzkostí.

„Byl surově zbit, měl velké štěstí, že vyvázl životem. Je starý, což hojení neusnadňuje. Bohužel se zdá, že jeho skon je jen otázkou času.“

„Pak bych se za ním tedy měla vypravit bez prodlení.“

Bratr Wulfila se zatvářil nesmírně pohoršeně. „Toto není *conhospitae*, sestro. Ženy sem smějí jen s výslovným svolením našeho opata. Proto jsem nedovolil, aby sestra Gisa doprovodila bratra Fara k apatykáři. Ženský dům je dole ve městě. Naše sestry sem do opatství smějí jen na bohoslužbu, na některé práce a také se k nám připojují při hlavním večerním jídle před modlitbami.“

Magistr Ado poplácal bratra Wulfilu po paži. „Pak se tedy musíme jít ohlásit opatovi,“ pronesl mírně. „Tak se to sluší. A Fidelma není jen tak obyčejná návštěvnice, přichází z Říma a je to dcera irského krále.“

Fidelma se musela ovládnout a nedat najevo nespokojenost, že jí brání se za bratrem Ruadánem vydat okamžitě, protože věděla, že má magistr Ado pravdu. Bylo by stěží omluvitelné, kdyby se nepodřídila zvykům kláštera a bezohledně je porušila.

„Odvedu vás za ním,“ prohlásil správce, a pak se otočil k sestře Gise a rychle jí řekl: „Ty už zde nebudeš potřeba.“

Na okamžik se zdálo, že se sestře Gise nelíbí, aby ji takto vyháněli. Nakonec se otočila k Fidelmě a důrazně k ní promluvila: „Uvidíme se u večerního jídla, pokud ne dříve.“ A poté už na koni, jehož jí dal Radoald, vyjela zpátky ven branou opatství. Bratr Wulfila pokynul dalším dvěma bratřím, aby k nim šli, a jednomu z nich svěřil péči o jejich koně a mulu, zatímco druhý přinesl vědro vody, velkou naběračku a kus plátna. Fidelma už na tento rituál, kdy se nově přichozím do kláštera omývají ruce a nohy, téměř zapomněla.

Poté je bratr Wulfila vedl přes kameny dlážděné nádvoří k hlavnímu vchodu. Zpráva o návratu magistra Ada, který se podle všeho v opatství těšil veliké vážnosti, se rychle rozšířila, a tak ze všech stran na dvůr začali proudit řeholníci, kteří se s ním chtěli pozdravit. Na vrcholu krátkého schodiště vedoucího k hlavním dveřím se objevil vysoký snědý muž zhruba stejného věku jako magistr Ado. Byl ale velice hubený a měl černé vlasy i oči. Čelisti a líce měl modročerné, znamení vousu, který je třeba holit dvakrát denně. Rysy jeho tváře nebyly nepříjemné na

pohled; znaky na jeho ošacení vypovídaly o tom, že jde o opata. Když se k němu magistr Ado s Fidelmou po boku přiblížil, opat sešel ze schodů. V tváři se mu zračil výraz, který Fidelma nedokázala správně zařadit či popsat. Potom se s magistrem Adem symbolicky objal.

„Vítej zpět, starý příteli,“ přivítal se s ním. „Obával jsem se o tvé bezpečí od chvíle, co ses pro dobro našeho *scriptoria* vydal na cestu.“ Opat hovořil latinsky a Fidelma pochopila, že latina je v klášteře hlavní řečí. „Byla tvá zbožná výprava korunována úspěchem?“

„Naštěstí ano. V našem *scriptoriu* budeme mít od nynějška i spis *Život svatého mučedníka Saturnina*.“

Poté se opat tázavě podíval na Fidelmu a magistr Ado svou společnici představil.

„Opatе Servillie, toto je Fidelma z Irska. Provází nás na naši cestě z Janova.“

„Fidelma z Irska?“ zopakoval opat a zamračil se, jako by cosi lovil v paměti. Podal jí ruku, aby mohla políbit prsten jeho úřadu, jak bylo zvykem mezi římskými řeholníky. Fidelma mu ruku ale pouze stiskla a sklonila hlavu, což byl způsob uctivého pozdravu v její zemi.

„Je to dcera krále jejich země,“ vysvětloval magistr Ado.

„Fidelma?“ řekl opat znovu zamyšleně. „Nedávno jsem to jméno slyšel... aha! Necestuješ snad z Říma?“

„Je to tak,“ přitakala Fidelma a už věděla, co bude následovat.

„No jistě, už vím. Jeden z našich bratří se nedávno vrátil z Říma a vyprávěl o mladé řeholnici pocházející z Irska, která i samotného Svatého otce ohromila svým důvtipem, s nímž vyřešila záhadu týkající se smrti jakéhosi saského arcibiskupa, který byl zavražděn přímo v Lateránském paláci. A ano, jmenovala se Fidelma.“

„To je tatáž osoba, otče opate,“ přitakal magistr Ado spokojeně.

„Pak tě zde srdečně vítám. Nestává se často, že v našem osamělém údolí máme tak význačné hosty, ačkoliv...“ odmlčel se na okamžik a pohlédl na magistra Ada, „ačkoliv se zdá, že právě tento týden má naše společenství na význačné a urozené hosty neobvyklé štěstí. Pojdte.“ Opat pokynul bratru Wulfilovi, že může jít, a sám vedl oba nově příchozí do své studovny, kde

jim ukázal ke křeslům, aby se posadili. Byla to malá tmavá místnost obložená dubovým dřevem, které interiér ještě více zatemňovalo, ale bylo tam jedno malé okno, které poskytovalo právě dost světla, aby nepotřebovali lampy.

„Zdá se, žes nám chtěl naznačit, že v našem klášteře našel přístřeší ještě nějaký jiný ctěný host, můj příteli,“ poznamenal magistr Ado, když usedali.

„Je to vskutku tak. Naším hostem je mladý princ Romuald, syn našeho urozeného krále Grimoalda, který i v této chvíli bojuje kdesi na jihu.“

„Princ Romuald?“ zopakoval magistr Ado překvapeně.

Tato otázka ale nevyžadovala odpověď, a tak se opat obrátil k Fidelmě. „A nyní mi, Fidelmo z Irska, musíš povědět, proč ses rozhodla poctit návštěvou naše nuzné opatství. Předpokládám, že důvod bude nějak souviset s historickými vazbami Bobia s tvou rodnou zemí?“

Řeči se ale rychle ujal magistr Ado, než se Fidelma stačila být jen nadechnout, a odpověděl za ni. „Přivádí ji sem bratr Ruadán. Byl jejím učitelem a rádcem, když byla mladičká, a jakmile se doslechla, že pobývá v našem opatství, rozhodla se sem vypravit a pozdravit jej, než bude pokračovat ve zpáteční cestě do Irska.“

Příjemná tvář opata Servillia se zachmuřila a s lítostí se na Fidelmu na okamžik zadíval. „Bývalá žačka milého bratra Ruadána? Pak to jistě byla Boží vůle, která tě bezpečně dovedla naším údolím až na toto posvátné místo. Sdělili ti, v jak vážném je stavu? Jistě, jdi za ním a pozdrav ho, ale musím tě bohužel varovat, že je na tom velice špatně a v posledních dnech čím dál hůře.“

„Nemohl bys mi dopodrobna vypovědět, co se vlastně stalo?“ požádala ho Fidelma.

„Bohužel vím jen velice málo. Jednoho časného rána ho naši za branou našeho opatství, na prsou měl připnutý vzkaz, na němž stálo slovo ‚kacíř‘. Víme, že často kázal následovníkům Aria a snažil se je přesvědčit, aby se vzdali svých pošetilých názorů. Domníváme se, že se stal obětí vzteku některého z nich. Před třemi týdny se vrátil z Placentie, kde kázal. Už tam ho tehdy napadli a jemu se podařilo jen tak tak uniknout a dostat se bezpečně zpátky sem. Ale nenechal se odradit. Znovu se vydal z kláštera, tentokrát šel kázat do Trava dole v údolí. A právě poté byl nalezen u vrat opatství vážně zraněný. Odnесли ho na lůžko,

a on z něj od té chvíle nevstal. Ale je možné, že když spatří tvář své mladé přítelkyně,“ dodal a pokynul směrem k Fidelmě, „vlije mu to sílu do žil. Připomenutí jeho rodné vlasti by ho mohlo vzpružit na duchu.“

„Doufám, že má dostatečnou lékařskou péči?“ otázala se Fidelma.

„Bratr Hnikar je jedním z nejlepších apatykářů v celém našem údolí. Denně o něho pečuje. Ale Ruadánovo tělo je staré a slabé...“ Opat pokrčil trošku rameny na znamení, že s osudem není možné smlouvat. „Musím tě ovšem upozornit, že naše opatství není smíšeným společenstvím, a proto se zde nebudeš moci pohybovat zcela volně. Nejlepší by bylo, kdybys s sebou jako průvodce měla neustále některého z bratrů.“ Náhle se předklonil, natáhl se po malém zvonku a zazvonil. Ve dveřích se vzápětí objevil bratr Wulfila.

„Tato sestra...“ Zarazil se, odkašlal si a začal znovu. „Odved paní Fidelmu z Irska za bratrem Hnikarem. Má mé svolení navštívit svého krajana bratra Ruadána a pobýt s ním tak dlouho, jak jen bude chtít.“

Správce své překvapení nad opatovými slovy skryl úklonou hlavy, a potom Fidelmě pokynul, aby šla před ním.

„Po návštěvě u Ruadána se sem vrať a probereme tvé ubytování a pravidla tvého pobytu zde,“ zavolal za ní ještě opat.

Apatykář, jenž jí byl představen, byl malý okrouhlý mužík s růžovoučkými tvářemi připomínajícími dětský obličej. Oči měl tak světlemodré, až působily vybledle. Fidelma si nebyla jistá, zda pleš nahoře na temeni je přirozená, nebo jde o tonzuru. Po obvodu hlavy měl apatykář dlouhé stříbrné vlasy, nerovně zastřižené. Přivítal ji s dobrotivým výrazem.

„Bohužel sama záhy uvidíš, jak špatně na tom bratr Ruadán je,“ řekl jí, když mu sdělili účel její návštěvy. „Jak víš, běh času je k lidem nemilosrdný a posledních pár dní tvého starého učitele změnilo téměř k nepoznání.“

„Jsou jeho zranění tak vážná?“

Bratr Hnikar pevně stiskl rty. „Nejde ani tak o tělesné následky onoho útoku, ale ve svém věku už se špatně vyrovnává se samotným otřesem z toho násilného přepadení. Já dokážu vyléčit zranění utrpená na těle, říznutí, odřeniny, zlomeniny... Ale když jsou rány hlubší a zasáhnou duši a mysl...“ Pokrčil rameny.

„Dávej si pozor, co mu budeš říkat, protože už neuvažuje jasně a mohla bys ho uvést ve zmatek. Pojď tedy, zavedu tě k němu.“

Pokojík, v němž bratr Ruadán ležel, byl malý, ale ve stěně bylo velké okno, kterým se dovnitř lilo sluneční světlo z kotouče, který pomalu klesal k horskému hřebenu na západě. Místnost byla velice stroze zařízená, kromě lůžka se slaměnou matrací a tenkou vlněnou přikrývkou, pod níž bratr Ruadán odpočíval, tam toho o mnoho víc nebylo. Na zdi byl připevněný jednoduchý dřevěný kříž, na zemi stál malý stolek se džbánem vody a pohárem, a posledním kusem nábytku byla dřevěná truhlice, do níž se dávaly věci osobní potřeby a oblečení.

Bratr Hnikar ji uvedl dovnitř a zašeptal jí: „A nezapomeň, starý pán se nesmí přepínat. Den ode dne mu ubývá sil.“

Fidelma neodpověděla, jen tiše přistoupila k lůžku.

Bratr Ruadán ležel naprosto poklidně na zádech a ruce měl složené na prsou. Oči měl zavřené a dech trochu chroptivý.

„Bratře Ruadáne,“ řekla Fidelma tiše v jejich rodném jazyce. „Slyšíš mě?“

Dech jako by se na chvíli zastavil, a potom se starci pohnula víčka a otevřela se. Vybledlé oči se zadívaly vzhůru, jako by na ni nedokázaly zaostřit.

„Bratře Ruadáne, slyšíš mě?“ zopakovala Fidelma.

„Kdo... kdo to mluví?“ vypravil ze sebe s námahou starý pán.

„To jsem já, Fidelma z Cashelu.“

Přes Ruadánovu tvář jako by přelétl slaboučký úsměv.

„Fidelma z Cashelu? Ta je odsud lán světa.“

Fidelma se k němu přiblížila a nahnula se nad lůžko. „Podívej se na mne, bratře Ruadáne,“ řekla mu. „Jsem skutečně tady.“

Jeho oči chvíli bloudily kolem, ale nakonec se zastavily na její tváři.

„Vzpomínáš na dobu, kterou jsme společně strávili na Inis Celtra?“ pokračovala Fidelma. „Jednou jsi mi řekl, že jsem tvá nejhorší žačka, protože ti kladu příliš mnoho otázek o víře. Prohlásil jsi, že ji mám prostě přijmout, ne ji neustále brát v potaz.“

Stařec se zatvářil pochybovačně.

„Kdysi jsem znával princeznu z Cashelu,“ zamumlal. „Dokonce pochybovala i o Boží všemocnosti.“

„Řekla jsem tehdy, že pokud je Bůh všemocný a stvořil Adama, pak musel i vědět, že ho Adam neposlechne.“

„Bůh je všemocný, ale dal člověku svobodnou vůli,“ zavzpomínal bratr Ruadán na svou tehdejší odpověď.

„Ale pokud je Bůh všemocný, jak je možné, že Adamova vůle byla silnější než vůle Boží?“ otázala se Fidelma.

„Bůh dal Adamovi možnost volby.“

„Jenže podle našich zákonů je ten, kdo ví o zločinu ještě předtím, než jej někdo spáchá, a nepokusí se mu zabránit, posuzován jako spolupachatel a je poté souzen spolu s dotyčným pachatelem.“

Stařec pohnul hlavou jako na souhlas. Vodnaté oči se na ni upřeně zadívaly a ruka připomínající ptačí pařátek nahmatala Fidelminu dlaň.

„Ano, Fidelma z Cashelu – takto se se mnou tehdy jako malá hádala. A později šla studovat právo k brehonu Morannovi.“

„Ale teď jsem zde – zde v Bobiu, milý bratře Ruadáne. Cestovala jsem z Říma zpět domů do Cashelu, když jsem se shodou okolností doslechla, že jsi zde. A nemohla jsem přece jen tak odjet, aniž bych tě navštívila!“

„Fidelma z Cashelu?“ Stařec zhluboka vydechl a jako by se ještě hlouběji propadl do podušky pod hlavou. „Jsi to opravdu ty?“

„Jsem to já. Fidelma z Cashelu.“

„Odpusť mi. Zestárl jsem a zrak už mi příliš neslouží. Domnívám se, že mé dny na zemi jsou sečteny.“

„To je hloupost,“ namítla Fidelma téměř pobouřeně. „Ještě nás všechny přežiješ.“

Stařec se sípavě zasmál. „Fideldo, tys odjakživa věřila v dobrý konec všech věcí. Byl bych si myslel, že tě brehon Morann toho přesvědčení zbaví. Tak tys byla v Římě?“

„Ano.“

Náhle se bratr Ruadán zatvářil ustaraně. S nečekanou silou sevřel vyzáblou rukou Fidelmě paži a pokusil se na lůžku posadit, což se mu ovšem nepodařilo.

„Jen klid, bratře,“ tišila ho Fidelma s obavou v hlase.

„Dávej si pozor, Fideldo z Cashelu. Co bylo vyňato z vodního hrobu, se tam musí opět navrátit! Je to prokleté!“

Oči starého pána se na ni upíraly se zvláštním důrazem a v obličeji se mu zračila úzkost.

„Nerozumím ti, bratře Ruadáne,“ odpověděla a doufala, že se stařec brzy uklidní.

Vzápětí k ní natáhl obě ruce a chytil ji tak pevně, až se mu podařilo se na posteli opravdu posadit, tak silně ji držel.

„Na tomto místě vládne zlo, Fidelmo z Cashelu! Zlo! Odejdi – ihned odejdi, neboť tu nejsi v bezpečí. Odejdi...“

Vydechl a vyčerpaně padl zpět na lůžko. Fidelma na něho nechápavě hleděla. Náhle si uvědomila, že ve dveřích stojí bratr Hnikar. Vzápětí ke starci spěšně vykročil a položil mu ruku na čelo.

„Říkal jsem ti, že mu ubývá sil. Vyčerpал se, a tak zase usnul. Teď bys ho měla nechat odpočívat. Potřebuje co nejvíce klidu.“

Fidelma se nerozhodně postavila a váhavě se podívala po starém pánovi. Apatykář ji mezitím něžně, ale důrazně tlačil ke dveřím.

„Nemusíš mít strach,“ řekl jí konejšivě. „Jen si potřebuje odpočinout. Když se příliš unaví, dostavují se u něho vidiny. Ale já se o něho postarám. A ty si z jeho slov nic nedělej. Už se mu kalí mysl.“

Než se stačila vzpamatovat, stála na chodbě a dveře za ní pevně zapadly. Za nimi zaslechla zoufalý výkřik bratra Ruadána: „Řekněte jí, ať odejde... ať z tohoto kláštera ihned odejde! Je tu tolik zla!“

PETER TREMAYNE
JEZDEC VĚSTÍ SMRT

Z anglického originálu Behold a Pale Horse
vydaného nakladatelstvím Headline Publishing Group, 2011
přeložila Alžběta Slavíková Hesounová

Typografie Vladimír Verner

Ilustrace na obálce Lee Gibbons

Vydalo nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,
v Praze roku 2013 jako svou 1153. publikaci

Vydání první. AA 16,50. Stran 312

Odpovědná redaktorka Marie Válková

Vytiskla tiskárna Finidr, spol. s r. o.

Doporučená cena 298 Kč

Nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,

Praha 3, Víta Nejedlého 15

e-mail: info@ivysehrad.cz

www.ivysehrad.cz

ISBN 978-80-7429-191-3